

Posudek

rigorózní práce **Mgr. Kateřiny Soldánové** na téma

„Právní předpoklady osvojení – srovnání mezi českou a německou právní úpravou“

Předložená rigorózní práce obsahuje 162 výkladových stran včetně úvodu. Autorka zvolila odpovídající systematiku své práce. Zkoumané právní úpravy rozčlenila do osmi kapitol. První tři kapitoly se zabývají obecnými otázkami – pojmem osvojení, typy osvojení, jednotlivými prameny u osvojení jakož i historickým vývojem osvojení. Ke každé z těchto problematik, které tvoří náplň první kapitoly nazvané „Osvojení“ autorka uvádí jednak teorii, legislativu z české oblasti a obdobně pak z oblasti německé.

V následující kapitole třetí se autorka zabývá problematikou zprostředkování osvojení a to jak podle českého tak podle německého práva. Podle mého názoru je tato kapitola vhodně umístěna hned na počátku práce před výkladem věnujícím se všem právním otázkám souvisejícím především se vznikem osvojení. Pozitivně hodnotím právě tuto kapitolu, protože svého času společenské a právní problematice zprostředkování osvojení v českém právu nebyla věnována dostatečná pozornost. Zákonodárce zejména, podle mého názoru, nedostatečně předvídal skutečnost, že se změnou společenských poměrů by do zprostředkování osvojení mohly být někdy vnášeny „tržní zájmy“. Autorka se této problematice věnuje velmi podrobně, zejména nežádoucí praxi, která začala svého času vznikat v souvislosti s činností některých nestátních organizací. Autorka dosti podrobně probádala v tomto směru činnost občanského sdružení Fond ohrožených dětí a provedla její rozbor po stránce právní. V souvislosti s tím a dalším výkladem zejména pak s porovnáním úpravy zprostředkování, ke které došlo novelizací zákona o sociálně-právní ochraně dětí, uvedla řadu kritických připomínek k dřívějším nedostatkům. Ovšem ani v současné době nelze nevidět, že právní úprava zprostředkování osvojení, kterou velmi podrobně autorka rozebírá ve své práci, pokud jde o úpravu německou, není dokonalá. Německé zákonodárství se zabývalo těmito otázkami zprostředkování již od roku 1976 a jeho snaha již tehdy byla zamezit komerčnímu zneužívání dětí, těhotných žen a matek (*Adoptionsvermittlungsgesetz*). Tento zákon autorka ve své práci rozebírá velmi podrobně, zabývá se nejen textem, ale uvádí též praktické poznatky a jeho výklad.

Další kapitoly práce jsou věnovány výkladu všech důležitých právních otázek týkajících se vzniku osvojení.

Kapitola čtvrtá je nazvána „Právní předpoklady osvojení nezletilého“ a v ní vyčerpávajícím způsobem jsou velmi svědomitě rozebrány systematicky všechny předpoklady vzniku osvojení, a to jak podle českého tak podle německého práva. Tu je třeba poukázat zejména na výklad problematiky týkající se souhlasu rodiče dítěte s jeho osvojením, jakož i souhlasu osvojovaného dítěte. Autorka věnuje této problematice celkem cca 40 stránek. Zejména pro českého čtenáře je velmi zajímavý podrobný a svědomitý výklad o nahrazení souhlasu rodiče s osvojením dle německého práva. Opět upozorňuji na jednu ze zajímavostí německé úpravy, to je výklad ust. § 1748 odst. 2 BGB, podle něhož může být souhlas rodiče nahrazen, pokud lhostejnost rodiče vůči dítěti není současným hrubým porušováním rodičovských povinností. Autorka upozorňuje na to, že k této úpravě dává *Sozialgesetzbuch* možnost rodičům, aby své chování napravili, a současně upozorňuje na německou judikaturu, kdy již rodič toto své chování napravit nemůže. Z podaného autorčina výkladu je zřejmé, že

německá právní úprava věnuje problematice souhlasu rodičů resp. odepření tohoto souhlasu svým způsobem důslednější legislativní pozornost, než je tomu u nás.

Předložená práce obsahuje samozřejmě ještě další kapitoly včetně stručného výkladu o mezinárodním osvojení a taktéž kapitolu (č. 6) o osvojení zletilého dle německého práva. Nakonec autorka uzavírá svoji práci informací o úpravě předpokladů osvojení v návrhu nového českého občanského zákoníku.

Autorka ve své práci vychází z bohaté literatury monografické, časopisecké a další a mnohých právních předpisů. Z textu práce je zřejmé, že pečlivě uvedenou literaturu českou i německou prostudovala a přehledným způsobem důsledně na prameny odkazuje pod čarou na jednotlivých stránkách. Práce obsahuje celkem 168 odkazů a poznámek.

V závěru své práce se autorka vyslovuje jednak k navrhované nové úpravě předpokladů osvojení. Opět tak, že tento návrh srovnává s německou úpravou, uvádí své vlastní názory *de lege ferenda* i *de lege lata*.

Dále pak upozorňuji na samotný závěr práce, který obsahuje 4 stránky textu a svědčí o autorčině schopnosti uvažovat o zkoumané problematice z širších pohledů teoretických, ke kterým ji přivádí i dobře promyšlená komparatistika zkoumaných dvou právních úprav.

V práci jsem nenašla žádné závažné nedostatky nebo pochybení. Oceňuji autorčinu svědomitost a samostatnost uvažování, proto doporučuji připuštění této práce, jakožto plně vyhovující předpokladům kladeným na práci rigorózní k ústní obhajobě.

V Praze dne 15. listopadu 2011

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.
konzultant rigorózní práce